

3^ο Συνέδριο Βιβλιοθηκών Τέχνης

Επιμέλεια: Πίτσα Τσάκωνα
Υπεύθυνη Βιβλιοθήκης
Μουσείου Μπενάκη

Από το στρογγυλό τραπέζι του 3ου Συνεδρίου Βιβλιοθηκών Τέχνης (συνέδριο που πραγματοποιήθηκε στο Μουσείο Μπενάκη, στις 5 και 6 Φεβρουαρίου 2010 με θέμα «Ψηφιοποίηση και εφαρμογή των νέων τεχνολογιών στο χώρο των βιβλιοθηκών των μουσείων και των αρχείων τέχνης») και στο οποίο πήραν μέρος η κ. Νίκη Ζαχιώτη, Διευθύντρια της Βιβλιοθήκης της Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών, η κ. Στεφάνια Μεράκου, Μουσικολόγος, Διευθύντρια της Μεγάλης Μουσικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος «Λίλιαν Βουδούρη» και η κ. Πίτσα Τσάκωνα, Υπεύθυνη της Βιβλιοθήκης του Μουσείου Μπενάκη και Πρόεδρος της οργανωτικής επιτροπής του Συνεδρίου, προέκυψαν τα ακόλουθα συμπεράσματα:

1. Διαπιστώθηκε το γεγονός ότι οι βιβλιοθήκες και τα αρχεία προχώρησαν στην ψηφιοποίηση του υλικού τους αποσπασματικά, προκειμένου να ακολουθήσουν το ρεύμα της εποχής και να μην μείνουν πίσω στο δρόμο που έχει χαράξει η νέα τεχνολογία, η οποία επιβάλλει στις βιβλιοθήκες άλλους ρυθμούς και άλλου είδους υπηρεσίες. Η χρησιμοποίηση όμως διαφορετικών λογισμικών ψηφιοποίησης και η μη χρησιμοποίηση ενδεδειγμένων προτύπων δεν έδωσε τη δυνατότητα να δημιουργηθούν προϋποθέσεις συμβατότητας και διαλειτουργικότητας μεταξύ των βιβλιοθηκών. Θα μπορούσε για παράδειγμα να χρησιμοποιηθεί το πρότυπο «Οδηγός καλών πρακτικών για την ψηφιοποίηση και την μακροπρόθεσμη διατήρηση πολιτιστικού περιεχομένου», όπως προέκυψε από την «Κοινωνία της Πληροφορίας» στην διεύθυνση http://digitization.hpclub.ceid.upatras.gr/Odh-gos_kalwn_praktikwn_1.0.pdf ή ακόμα, θα μπορούσε για παράδειγμα να χρησιμοποιηθεί το πρωτόκολλο OAI-PMH (Open Archives Initiative-Protocol for Metadata Harvesting), προκειμένου να εξασφαλιστεί η αξιοπιστία των ψηφιακών τεκμηρίων, η διατήρησή τους και η δυνατότητα μεταφοράς τους, η κατάλληλη μορφή των μεταδεδομένων, η δυνατότητα εξαγωγής δεδομένων από το διαδίκτυο. Επομένως, τονίζεται ακόμα μια φορά η ανάγκη συνεργασίας, δεδομένου ότι καμία βιβλιοθήκη δεν μπορεί να καλύψει μόνη της όλες τις ανάγκες και κυρίως η συνεργασία για την καθιέρωση προτύπων ψηφιοποίησης.

2. Επισημάνθηκε και πάλι η επιτακτική ανάγκη συνεργασιών μεταξύ των βιβλιοθηκών, αρχείων και μουσείων, με κάθε δυνατό μέσο και σε πολλά επίπεδα, προκειμένου να επιτύχουμε καλύτερα και αξιόπιστα αποτελέσματα, να υπάρχουν οικονομικά οφέλη και καλύτερη

εξυπηρέτηση των χρηστών. Στο πλαίσιο του παραπάνω στόχου, κρίθηκε σκόπιμο να δημοσιοποιούνται έγκαιρα, τα προς υλοποίηση προγράμματα ψηφιοποίησης, ώστε να αποφεύγονται τυχόν επικαλύψεις. Επίσης, κρίθηκε απολύτως απαραίτητη η διεπιστημονική αντιμετώπιση των θεμάτων που σχετίζονται με την επιστημονική τεκμηρίωση, την ορολογία και τη θεματική απόδοση του ψηφιακού περιεχομένου. Τέλος, η δημιουργία του δικτυακού κόμβου του συνδέσμου βιβλιοθηκών και αρχείων τέχνης, που σχεδιάστηκε και υποστηρίζεται από τη βιβλιοθήκη της Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών, θεωρούμε ότι αποτελεί ένα δίαυλο επικοινωνίας και ενημέρωσης πάνω σε θέματα που μας ενδιαφέρουν και θα πρέπει να εμπλουτιστεί και να αξιοποιηθεί στο μέγιστο βαθμό.

3. Η εμφάνιση και υιοθέτηση προγραμμάτων ψηφιοποίησης, η δημιουργία μεταδεδομένων και ιστότοπων, απαιτεί ολοένα και πιο εξειδικευμένο προσωπικό στις βιβλιοθήκες τέχνης και στο προσωπικό των αρχείων. Χρειάζεται συνεχής επιμόρφωση των βιβλιοθηκάρων με ειδικά σεμινάρια σε θέματα διαχείρισης της γνώσης και ορολογίας, με ειδικά εργαστήρια σε θέματα εργαλείων και εφαρμογών των νέων τεχνολογιών. Απαιτείται διαρκής ενημέρωση και εκμετάλλευση των ευκαιριών που μας δίνονται από επιτυχημένες προσπάθειες και εμπειρίες από ειδικά καταρτισμένους ανθρώπους. Η εξέλιξη των βιβλιοθηκών μας, εξαρτάται από τους σωστά μορφωμένους και εκπαιδευμένους βιβλιοθηκονόμους.

4. Τονίστηκε η ανάγκη της συντονισμένης προσπάθειας και συμμετοχής των βιβλιοθηκών τέχνης σε εθνικά και ευρωπαϊκά προγράμματα. Τα οικονομικά οφέλη από την ένταξη των ψηφιοποιημένων συλλογών μας σε δοκιμασμένα προγράμματα είναι μεγάλα, αρκεί η ένταξη αυτή να γίνεται συντονισμένα και σε συνεργασία με ομοειδείς φορείς για την αποφυγή επαναλήψεων και επικαλύψεων. Η προκήρυξη προγραμμάτων ψηφιοποίησης της «Ψηφιακής σύγκλισης» μας δίνει τη δυνατότητα να συνεργαστούμε και οι υποψήφιοι φορείς να ακολουθήσουν σωστά πρότυπα και κατάλληλες πρακτικές. Μικρές ομάδες από βιβλιοθήκες ή αρχεία με παρεμφερές υλικό πρέπει να συντονιστούν, να μπουν σε μεγάλες βάσεις δεδομένων ώστε να συμμετέχουν και να γίνονται κοινωνοί στην παροχή της γνώσης και της διακίνησης της πληροφορίας στον παγκόσμιο

ιστό. Το παράδειγμα της Europeana είναι ένας σωστός στόχος σε αυτή την κατεύθυνση.

Στο στρογγυλό τραπέζι δεν αποφασίστηκε ποιο θα είναι το θέμα του επόμενου συνεδρίου, ούτε και ποια βιβλιοθήκη θα το αναλάβει. Όμως, η Επιτροπή Οργάνωσης του 3ου Συνεδρίου προτείνει δύο θεματικές προκειμένου να δώσει το έναυσμα και να προσκαλέσει φορείς από τις βιβλιοθήκες τέχνης να διατυπώσουν την γνώμη τους, όσον αφορά στα θέματα αυτά, και ενδεχομένως, να υιοθετήσουν κάποιο και να αναλάβουν την διοργάνωση του επόμενου συνεδρίου.

Τα θέματα που προτείνονται είναι:

1. «Συντονισμένες προσπάθειες ψηφιοποίησης και προβολής του υλικού των βιβλιοθηκών τέχνης, συντονισμένες προσπάθειες για δημιουργία κόμβων, ιστότοπων και άλλων υπηρεσιών πληροφόρησης»
2. «Καθιέρωση ενιαίας επιστημονικής ορολογίας και θεματικής τεκμηρίωσης στις βιβλιοθήκες και αρχεία τέχνης».